

De heer Tom MEULEMAN
Voorzitter IBR
Renaissance Building
E. Jacquainlaan 135/1

1000 BRUSSEL

Brussel, 17 december 2020

Geachte heer Voorzitter,

Betreft: Ontwerp van norm inzake permanente vorming – uw schrijven van 3 december 2020

Wij hebben uw schrijven van 3 december 2020, met in bijlage een aangepaste versie van de ontwerpnorm inzake permanente vorming (zoals aangenomen door de Raad van het IBR op 27 november 2020), goed ontvangen, waarvoor dank.

In dit schrijven geeft u aan dat de Raad van het IBR belangrijke wijzigingen aan de ontwerpnorm heeft aangebracht, en dit volgend op het verzoek tot herformulering van het ontwerp naar aanleiding van de hoorzitting bij de Hoge Raad op 4 september 2020. Tevens brengt u de Hoge Raad op de hoogte van een aantal overwegingen en bekommernissen van de Raad van het IBR. Tenslotte preciseert u dat de Raad van het IBR de wens uitdrukt om zo spoedig mogelijk de goedkeuring van de ontwerpnorm te bekomen.

In het kader van de vergadering van de Hoge Raad van 11 december 2020 hebben de leden van de Hoge Raad de diverse documenten (zowel de aangepaste versie van de ontwerpnorm, als de toelichtende overwegingen in uw schrijven van 3 december 2020), aandachtig geanalyseerd.

Aansluitend hierop, hebben de leden van de Hoge Raad mij verzocht u de volgende reactie over te maken omtrent drie aspecten:

1. Wat betreft bepaalde voorstellen tot aanpassing van de ontwerpnorm;
2. Wat betreft de toelichting in uw schrijven van 3 december 2020;
3. Wat betreft het dringend karakter van de goedkeuring.

1. Wat betreft bepaalde voorstellen tot aanpassing van de ontwerpnorm

De leden van de Hoge Raad zijn van oordeel dat de voorstellen tot aanpassing van de ontwerpnorm over het algemeen tegemoet komen aan de opmerkingen die zij hebben geformuleerd in het kader van de hoorzitting. Desalniettemin schieten een aantal voorstellen tot aanpassing toch nog tekort en dringt zich een verdere aanpassing van het ontwerp op. Indien deze aanpassingen niet zouden worden doorgevoerd, brengt dit mogelijks de spoedige goedkeuring van het ontwerp door de Hoge Raad in het gedrang. Het betreft in het bijzonder de volgende punten:

a. Verifieerbaarheid van de gevolgde vorming

- i. Vastgesteld wordt dat in paragraaf A.13. (nieuw) de verwijzing naar een **aanwezigheidstest**, uit te voeren tijdens een vorming die virtueel wordt georganiseerd, voortaan is weggelaten. Dergelijke test van aanwezigheid bij vormingen op afstand was echter wel mogelijk op basis van paragraaf A.7. van het initiële ontwerp. Daar de eventuele schrapping van deze bepaling niet aan bod is gekomen tijdens de hoorzitting en bij gebrek aan enige toelichting omtrent de motivatie voor de weglating, is deze aanpassing voor de leden van de Hoge Raad dan ook niet aanvaardbaar. Meer nog, de leden van de Hoge Raad maken van de gelegenheid gebruik om erop aan te dringen dat voor **alle vormingen op afstand** (categorie 1 tot 3) in dergelijke aanwezigheidstest wordt voorzien. Bij de vormingen op afstand voor andere vrije beroepen, zoals advocaten, heeft een controle van (actieve) deelname overigens reeds ruim ingang gevonden. Het ontwerp dient dan ook op dit punt te worden aangevuld.
- ii. Vastgesteld wordt dat de Nederlandstalige versie van paragraaf 9 ongewijzigd is gebleven, niettegenstaande het feit dat de Raad van het IBR in zijn schrijven van 3 december 2020 stelt het advies van de Hoge Raad te volgen om de formulering van paragraaf 9 **meer dwingend** te maken. In de Nederlandstalige versie van het ontwerp wordt nog steeds bepaald dat de bedrijfsrevisor moet "*voorrang geven* aan vormingen van de categorieën 1 tot 3". De Franstalige versie van paragraaf 9 is wel correct aangepast ("*privilégier*" is aangepast naar "*doit suivre*"). De Nederlandstalige versie van het ontwerp moet dan ook worden aangepast.

b. Voorafgaande goedkeuring van vormingsactiviteiten georganiseerd door derden

Met het oog op het garanderen van een kwaliteitsvolle vorming, had de Hoge Raad tijdens de hoorzitting het belang onderstreept van een voorafgaande goedkeuring voor **vormingsactiviteiten georganiseerd door derden**, meer in het bijzonder voor vormingen georganiseerd door zogenaamde commerciële opleidingsverstrekkers. In de initiële tekst was er immers een onevenwicht tussen vormingsactiviteiten georganiseerd door dergelijke opleidingsverstrekkers (waarvoor in geen enkele goedkeuring was voorzien) en de vormingsactiviteiten georganiseerd door bedrijfsrevisorenkantoren (waarvoor een strikte goedkeuringsprocedure geldt). In het aangepast ontwerp is voortaan in een automatische erkenning voorzien (onder meer) voor *“elke onderneming die geregeld vormingsactiviteiten organiseert die betrekking hebben op de pertinente domeinen voor de bedrijfsrevisor en die een permanente vormingsstructuur heeft ontwikkeld”*.

Het is voor de leden van de Hoge Raad niet duidelijk in welke mate een *automatische* erkenning van dergelijke ondernemingen zal bijdragen aan de nodige kwaliteitsgaranties; duidelijke kwaliteitscriteria voor de vormingen, georganiseerd door deze vormingsoperatoren, ontbreken immers nog steeds, in tegenstelling tot de strikte goedkeuringsprocedure voor vormingsactiviteiten van bedrijfsrevisorenkantoren (paragrafen 10 en 11 van het ontwerp).

De leden van de Hoge Raad dringen erop aan om, naar het voorbeeld van het ITAA, “ondernemingen die geregeld vormingsactiviteiten organiseren en een permanente vormingsstructuur hebben ontwikkeld” niet zomaar een “automatische” erkenning te geven maar wel aan aantal (kwaliteits)voorwaarden te onderwerpen (zoals bij voorbeeld aan de hand van criteria die gelden voor bedrijfsrevisorenkantoren die vormingsactiviteiten organiseren, opgesomd in paragraaf 11).

c. Opleggen van bepaalde vormingen

De leden van de Hoge Raad stellen zich vragen bij de verwijzing naar een “advies of mededeling” als **juridische grondslag** voor het opleggen door de Raad van het IBR van een vorming van een aantal uren over een welbepaald onderwerp (paragraaf 7, tweede lid, nieuw). Het blijft evenzeer onduidelijk wat de mogelijke gevolgen zijn van een eventuele niet-naleving van dergelijke opgelegde verplichting. De juridische grondslag en de mogelijke sancties dienen dan ook te worden herbekeken.

d. Toepassingsgebied van de norm

De norm schrijft voor dat de vormingsactiviteiten moeten afgestemd zijn op de opdrachten die de bedrijfsrevisor uitvoert. De terechte precisering van het toepassingsgebied in paragraaf 3 (nieuw) van het ontwerp beoogt duidelijkheid en rechtszekerheid te bieden op het vlak van de vormingsplicht, niet alleen van de tijdelijk verhinderde bedrijfsrevisoren, maar ook van bedrijfsrevisoren die geen (wettelijke) controles of opdrachten (meer) uitvoeren. Wat precies deze laatste categorie betreft, betwijfelen de leden van de Hoge Raad of de verwijzing naar “de bedrijfsrevisor die geen beroepsbeoefenaar is zoals bepaald in artikel 3, 28° van de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren” wel correct is en toepasbaar. De **definitie van artikel 3, 28°** doelt precies op personen die volledig los staan van het beroep, hetgeen de facto een *contradictio in terminis* impliceert met de hoedanigheid van bedrijfsrevisor. De tekst van het ontwerp moet op dit punt dan ook worden verbeterd.

2. Wat betreft de toelichting in uw schrijven van 3 december 2020

Behoudens vergissing, ontbreekt in uw schrijven van 3 december 2020 enige verduidelijking of precisering omtrent het al dan niet volgen van de bemerkingen die het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren op het ontwerp van norm had geformuleerd (en door de Hoge Raad aan het IBR overgemaakt).

Zoals vermeld in het mailbericht van de Hoge Raad van 14 september 2020 aan uw instituut en aansluitend op de hoorzitting, dienden de punten uit de nota van de Hoge Raad te worden onderzocht, “samen met het standpunt van het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren omtrent het ontwerp van norm, zoals we u op 23 augustus j.l. per mail hebben overgemaakt.”.

De leden van de Hoge Raad hadden dan ook graag toelichting gekregen omtrent (het al dan niet volgen van) de opmerkingen van het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren, zoals op 23 augustus per mail aan het IBR overgemaakt.

3. Wat betreft het dringend karakter van de goedkeuring

Uw schrijven van 3 december 2020 vermeldt dat de Raad van het instituut de wens uitdrukt om zo spoedig mogelijk de goedkeuring van de ontwerpnorm te bekomen.

De leden van de Hoge Raad hebben zich bereid verklaard om deze wens van de Raad van het IBR ter harte te nemen en zullen dan ook alles in het werk stellen om - van zodra het dossier vervolledigd is - binnen de kortst mogelijke termijnen een beslissing omtrent de goedkeuring te nemen.

Volledigheidshalve dient er echter op gewezen dat de norm slechts uitwerking zal kunnen krijgen nadat ook de Minister bevoegd voor Economie het ontwerp heeft goedgekeurd en nadat deze goedkeuring door de Minister vervolgens het voorwerp heeft uitgemaakt van een bericht in het *Belgisch Staatsblad* (artikel 31, §§ 2 en 6 van de wet van 7 december 2016). Rekening houdend met de bepaling in het ontwerp van norm dat de norm in werking treedt “*op de eerste dag van het burgerlijke jaar volgend op de publicatie in het Belgisch Staatsblad van het goedkeurend advies [bericht ?] van de Minister die bevoegd is voor Economie*” (paragraaf 14), impliceert dit dat de norm hoe dan ook ten vroegste op 1 januari 2022 in werking zal kunnen treden. Indien het de bedoeling is om de norm vroeger dan begin 2022 in werking te laten treden, zou een aanpassing van paragraaf 14 kunnen overwogen worden.

U mag erop rekenen dat, van zodra wij de nodige aanvullingen van het dossier hebben ontvangen, de verdere behandeling van het dossier zo efficiënt mogelijk zal worden georganiseerd.

Indien u in het licht van bovenstaande vragen en/of opmerkingen toch nog één en ander mondeling zou wensen toe te lichten, zijn de leden van de Hoge Raad uiteraard ook bereid om een bijkomende hoorzitting te organiseren.

Met vriendelijke groeten,

Jean-Marc DELPORTE
Voorzitter